

Læreplan for tospråklige elever i ungdomsskolen

**Et samarbeidsprosjekt mellom mottaksskolene på ungdomstrinnet i Trondheim -
Huseby, Rosenborg og Åsheim ungdomsskole.**

Skrevet av:

Kjell Erik Aas, Geir Gangstad, Trine Elisabeth Larsen, Merethe Berg Ødegaard

Våren 2003

Revidert 2006

Utgitt av Åsheim ungdomsskole, Trondheim 2004.

2. utgave 2006.

Grafisk formgivning av omslag: Siri Johanne Fagerbakke

Foto: Einar Kongshaug

ISBN: 82-303-0164-6

Åsheim ungdomsskole:

asheim-uskole.postmottak@trondheim.kommune.no

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning	3
FASE A	5
Morsmålsopplæring	5
Begynneropplæring i norsk	6
Egen person	7
Familie	8
Tid og tall	9
Hverdagsliv	10
Mat og drikke	11
Klær	12
Form og utseende	13
Sanser, kropp og følelser	14
Skolen	15
Hus og hjem	16
Nærmiljøet	17
Årstider og vær	18
Fritid	19
Fra sted til sted	20
Arbeidsliv	21
Dyr og planter	22
Geografiske emner	23
Matematiske begreper	24
Høytid og merkedager	25
Skjønnlitteratur	26
Språklære	27
FASE B	28
Planer for tospråklig opplæring i norsk som andrespråk og morsmål	28
Språk, litteratur og media	29
Matematikk	31
Geografi	33
Historie	34
Samfunnskunnskap	36
Kristendom, religion og livssyn	38
Natur	40
Kunst og håndverk	42
Musikk	43
Mat og helse	44
IKT	45
Tema og prosjektarbeid	46
VEDLEGG	48
Aktuelle læremidler for tospråklige elever	48

Innledning

Internasjonal forskning viser at det som har størst effekt for tospråklige elevers læring, er et tospråklig program.

Denne læreplanen legger opp til å samkjøre undervisninga på norsk og på morsmål.

Planen er delt i to:

- A Plan for begynneropplæring i norsk; ca. 6 måneder.
- B Planer for hele ungdomstrinnet.

Planen har emner fra ungdomstrinnet og delvis fra mellomtrinnet for å få helhet og sammenheng og fordi mange tospråklige elever har faglige ”hull”. Læremidler med utgangspunkt i disse emnene er under arbeid (se www.minett.no). De oversettes etter hvert til forskjellige morsmål. Tekstene inneholder oppgaver som går på det faglige innholdet, arbeid med ord og begreper og arbeid med norsk språk som system. På denne måten kan elevene få bruke eget morsmål som redskap for læring, de vil lære seg fagterminologi på norsk, og de vil utvikle norskferdighetene sine mens de arbeider med det faglige innholdet.

MÅL FOR PLANEN:

Være et redskap for opplæring av tospråklige elever sånn at de får tilegne seg ferdigheter og kunnskaper som er nødvendige for å klare seg i skole og samfunn.

FASE A

Programmet for begynneropplæring er beregna på elever som kommer til Norge i grunnskolealder. Denne elevgruppa er sammensatt. Noen har solid skolebakgrunn og har lært flere språk fra før. Andre har svak skolebakgrunn og et morsmål som er fjernt fra norsk. Og noen kommer til Norge som illiterate. Den siste gruppa må få et spesielt tilrettelagt opplegg med lese- og skriveopplæring, fortrinnsvis på morsmål.

Uansett skolebakgrunn så er emnene i begynneropplæringa relevante.

I denne fasen er elevene veldig sårbare. Mye vil være forskjellig fra det de er vant til. Det er viktig at elevene har en trygg plattform for å kunne forstå og bli fortrolig med skolekultur og ungdomskultur.

Tospråkliglærer/morsmålslærer er en viktig ressursperson i denne fasen. Han/hun kan kartlegge skoleferdighetene til den enkelte elev. Han/hun kan sammenligne og forklare. I noen emner er det henvist til morsmål. Og andre emner er det bare tospråkliglærer/morsmålslærer som kan ta i denne perioden.

Mål for opplæringa i fase A:

I løpet av denne fase skal elevene:

- kunne gi uttrykk for egne ønsker og behov på norsk
- ha et ordforråd og kunne samtale om det nære og dagligdagse på norsk
- ha kunnskaper om norsk skole og samfunn, tilegna på morsmål

FASE B

Det tospråklige programmet i neste fase er en videreføring av begynneropplæringa. Men det kan også brukes for tospråklige elever som har bodd lenge i Norge og som ikke er i stand til å følge vanlig undervisning på norsk.

For å få optimal læring for tospråklige elever som ikke har fullt utbytte av vanlig undervisning på norsk, trengs det et tospråklig program. Det optimale er å få lest og gjennomgått faglige emner på morsmål først, få fagterminologi forklart på morsmål og oversatt til norsk, og så få en tilpassa undervisning om de samme emnene på norsk. Det nest beste er å få lest faglige tekster på morsmål først, før de samme tekstene leses og gjennomgås på norsk. Tekstene må ha ordlister med oversettelse norsk/morsmål.

Planen inneholder emner fra de teoretiske faga pluss teoretiske emner fra de praktisk-estetiske faga. Emnene er satt opp for å gi basiskunnskap og faglig oversikt. Tekstene som i neste omgang skal skrives, må balansere flere hensyn:

- de må skrives på et språk som er lett tilgjengelig for tospråklige elever
- de må ha med sentrale ord og uttrykk
- de må gi elevene mulighet til å forstå de sentrale faglige sammenhengene
- de må ha ordlister med begrepsforklaring og oversettelser til flest mulig morsmål
- de må ha oppgaver som gjør at elevene kan bearbeide innholdet og utvikle språklige ferdigheter på norsk

Noen emner går igjen under flere faghovedemner, sånn som f. eks. samene under historie, samfunnskunnskap, geografi og KRL. Sånne emner kan med fordel behandles tematisk.

Mål for opplæringa i fase B:

I løpet av denne fasen skal elevene:

- For elever med god skolebakgrunn:
tilegne seg kunnskaper og ferdigheter som gjør dem i stand til å greie seg best mulig i videregående skole
- For elever som trenger et tilpassa program etter ungdomsskolen:
tilegne seg kunnskaper og ferdigheter og bli motivert til å fortsette grunnskoleopplæring sånn at de i neste omgang søker og klarer å gjennomføre videregående skole
- For elever som har kommet til Norge som illitterate:
lære seg å lese og skrive for å kunne bruke tekst som redskap for læring og bli motivert til å fortsette grunnskoleopplæring sånn at de i neste omgang søker og klarer å gjennomføre videregående skole

FASE A

Morsmålsopplæring

■ Testing av faglig nivå

Tospråkliglærer/morsmålslærer må undersøke den enkelte elevs skoleferdigheter:

- tekniske leseferdigheter
- skriveferdigheter
- evne til å tilegne seg kunnskap fra tekster
- generelt nivå

■ Testing av sosiale ferdigheter og mental helse

Hvis tospråkliglærer/morsmålslærer har mistanke om at en elev har generelle eller spesifikke lærevansker, eller har mentale problemer p.g.a krig og flukt, må hjelpetjenesten varsles.

■ Samarbeid med de foresatte.

Tospråkliglærer/morsmålslærer må ha et ansvar for å informere de foresatte om skolesystemet og få opplysninger om elevens bakgrunn og forutsetninger.

■ Innføring i norsk skolesystem.

Tospråkliglærer/morsmålslærer må undervise elevene om lover og regler og norsk skolekultur.

■ Norsk kultur og samfunn

Tospråkliglærer/morsmålslærer må sammenligne og forklare for at den enkelte elev best mulig skal forstå og finne seg til rette.

■ Språklære

Elevene må få kontrastiv undervisning i språklære. Elevene må få godt kjennskap til eget språk. Språkene sammenlignes mht lydssystem, grammatikk, syntaks, skriftsystem mm.

Begynneropplæring i norsk

■ Egen person

- Fortelle om seg sjøl
- Spørre andre
- Hilse

■ Familie

- Nær familie
- Slegt

■ Tid og tall

- Klokka
- Ukedager og måneder
- Døgnet
- Tidsbegrep
- Grunntall og ordenstall

■ Hverdagsliv

- Klasserommet
- Nærmiljøet

■ Mat og drikke

- Måltider
- Frukt, grønnsaker og bær
- Kjøtt, fisk og fugl
- På butikken

■ Klær

- Sommerklær
- Vinterklær

■ Form og utseende

- Farger
- Mønster
- Form
- Beskrive noe/noen

■ Sanser, kropp og følelser

- Kroppen
- Sansene
- Følelser
- Helse

■ Skolen

- Klasserommet
- Skolekjøkken
- Formingsrom
- Naturfagrom
- Musikkrom
- Skolegården
- Gymsal
- Toaletter
- Kontor

■ Hus og hjem

- Rom

- Møbler og inventar
- Hustyper

■ Nærmiljøet

- Butikken
- Biblioteket
- Nabolaget
- Parken/skogen
- Fritidstilbud

■ Årstider og vær

- Vinter
- Vår
- Sommer
- Høst
- Vær og klima

■ Fritid

- Sport og idrett
- Hobbyer og interesser
- Lek og spill
- Venner

■ Fra sted til sted

- Transport
- Reiser og ferier

■ Arbeidsliv

- Yrker

■ Dyr og planter

- Dyr
- Fugl
- Fisk
- Insekter
- Vekster

■ Geografiske emner

- Norge
- Hjemlandet
- Verden
- Kart

■ Matematiske begreper

- De fire regneartene
- Mål og mengde
- Geometri

■ Høytider og merkedager

- Jul
- Påske
- Nasjonaldag
- Kristi himmelfart og pinse
- Andre høytider

Egen person

Emne	Fortelle om seg sjøl Spørre andre Hilse
Mål	Kunne fortelle om seg sjøl og spørre andre
Språkfunksjoner	Presentere seg Spørre andre Hilse i forskjellige situasjoner
Grammatikk	Spørreord: hva, hvor Personlig pronomen Noen verb i presens: heter, bor, er Syntaks: SVO
Ord og uttrykk	"Hva heter du?" "Jeg heter" "Hvor bor du?" "Jeg bor i/på" "Jeg bor i-veien " "Hvor gammel er du?" "Jeg er år." "Hvor er du fra?" "Jeg er fra-land." "God dag/morgen/kveld/natt". "Hei". "Ha det (bra)". "Adjø." "Takk for i dag."
Arbeidsmåter	Dialog: Elevene spør og svarer hverandre. A4-portrett: Eleven portretter seg selv og skriver enkle fakta

Familie

Emne	Nær familie Slekt
Mål	Kunne fortelle om sin egen familie og nære slektsforhold Kunne fortelle om sin egen slekt
Språkfunksjoner	Beskrive noen Sammenlikne personer Be noen å beskrive en person
Grammatikk	Verb - være/ha
Ord og uttrykk	mor, mamma, far, pappa, bror, søster, mormor, morfar, farmor, farfar, søsken, datter, sønn, foreldre, bestefar, bestemor, besteforeldre, oldefar, oldemor, oldeforeldre, slekt, slektning, søskenbarn, tante, onkel, tremenning, firmenning, nevø, niese, svigerfar, svigermor, svoger, svigerinne, kusine, fetter,
Arbeidsmåter	Tegne slektstre (lime inn bilder av familiemedlemmer) Skrive enkle tekster om familien sin ut fra eksempeltekster
Læremidler og rom	Godt Sagt 1, side 2, 19 Godt Sagt 2, side 1 - 5 Ta ordet 1, kap 3.

Tid og tall

Emne	Grunntall og ordenstall Klokka Ukedager og måneder Døgnet Tidsbegrep
Mål	Kunne forstå og bruke tidsbegrep Kunne telle Kunne uttale flersifrede tall Kunne ordenstallene Kunne lage ordenstall ut fra grunntall Kunne klokka
Språkfunksjoner	Spørre og fortelle om klokka Spørre og fortelle om dager og dato Bruke tidsbegrep i setninger: Jeg er (ikke) på skolen i dag
Grammatikk	Tallord Spørreord: hva, når Syntaks: SVO + tidsadverial, tidsadverbial + VSO
Ord og uttrykk	Hva er klokka? Klokka /den er ... På mandag/tirsdag/.. I dag/i morgen/i går/i overmorgen/ i forgårs I morges/i formiddag/i ettermiddag/i kveld/i natt Om fem minutter/tre uker/ to år I fem minutter/tre uker/ to år For fem minutter/ to dager/ et år siden Snart, seinere, tidlig, seint, før, etter, etterpå
Arbeidsmåter	Dialog: Elevene spør og svarer hverandre Lage kalender Lage klokke Fortelle og skrive om sin dag med tidsuttrykk Spørsmål til klassen, "Hvor mange ...?" Klassen teller høyt sammen En og en elev teller Bruke timeplanen og snakke om skoledagen. Lage ordenstall fra grunntall 7-ende, 8-ende... Tekst: "Geitekillingen som kunne telle til ti" av Prøysen
Læremidler og rom	"Pedagogisk" klokke, stempelklokke Bilder og tegninger De 300 første timene Godt sagt 1, side 10, 20 - 21, 24

Hverdagsliv

Emne	Klasserommet Nærmiljøet
Mål	Kunne spørre om og fortelle hva en (ikke) gjør.
Språkfunksjoner	Fortelle hva noen gjør Spørre om hva noen gjør Beskrive mennesker som gutt, jente, mann og dame Fortelle hva noen (ikke) har
Grammatikk	Verb i presens Substantiv ubestemt form med kjønn Syntaks: Fortellende setninger med og uten "ikke": SV(A)O Spørrende setninger: VSO Spørresetninger med spørreord: Hva har du?
Ord og uttrykk	Ser, leser, skriver, spiser, drikker, sitter, ligger, kommer, går, står, kjører, sykler, snakker, hører, synger, ler, gråter, er, har Ting i klasserommet: blyant, viskelær, linjal, blyantspisser, passer, pult, bord, stol, tavle, kritt, svamp, sekk, bok, ark, papir, side, bilde, tekst, dør, vindu, skap, hyller Ting i nærmiljøet: hus, bil, gate, vei, sykkel Jeg/du har (ikke) en/ei/et blyant/bok/viskelær/linjal/sekk/ Jeg/du er (ikke) ei jente/en gutt/en mann/ei dame Det er en/ei/et ... Er det en/ei/et ...?
Arbeidsmåter	Elevene spør og forteller; for eks.: Har du ei bok. Ja, jeg har ei bok. Nei, jeg har ikke ei bok. Står du? Nei, jeg sitter.
Læremidler og rom	Bilder og tegninger Gjenstander i klasserommet De 300 første timene Godt sagt 1, side 3 - 9

Mat og drikke

Emne	Måltider Frukt, grønnsaker og bær Kjøtt, fisk og fugl På butikken
Mål	Forstå og bruke vanlige ord og uttrykk om mat og drikke
Språkfunksjoner	Fortelle at du er sulten/tørst Spørre om å få mat og drikke Tilby mat og drikke Fortelle hva du (ikke) liker Takke for maten
Grammatikk	Adjektiv
Ord og uttrykk	Måltider: Frokost, lunsj, middag og kveldsmat Samlebegrep: mat, drikke, kjøtt, fisk, dessert, frukt, grønnsaker, krydder Smak: surt, søtt, bittert, salt, sterkt, mildt Sulten, tørst, mett, utørst
Arbeidsmåter	Lage mat og spise Samtale om mat og drikke Besøke butikken Rollespill om mat og måltid
Læremidler og rom	Kjøkken Bilder og tegninger Godt sagt s. 32 - 39

Klær

Emne	Sommerklær Vinterklær
Mål	Kunne navn på ulike klesplagg
Språkfunksjoner	Beskrive noe Be noen om å beskrive en ting Si at du liker noe Si at du ikke liker noe
Grammatikk	Adjektiv - samsvarsbøying
Ord og uttrykk	Klær/klesplagg: t-skjorte, skjorte, kjole, joggesko, bluse, skjørt, bukse, sko, bikini, caps, genser, shorts/kortbukse, sokker, badebukse, badedrakt, badetøy, jakke, ytterjakke, hatt, kåpe, frakk, veske, lue, skjerf, votter, støvler,
Arbeidsmåter	Se på klær i klesbutikker Elevene leker butikk
Læremidler og rom	Godt sagt 1, side 42 – 44 De 300 første timene

Form og utseende

Emne	Farger Mønster Former Beskrive noe/noen
Mål	Kunne navn på fargene og Kunne kombinere dem med andre farger Kunne navn på ulike former og fasonger Kunne navn på ulike mønstre Kunne navn på ulike materialer
Språkfunksjoner	Beskrive noe/noen Sammenlikne personer Be noen å beskrive en ting Be noen å beskrive en person Beskrive fysiske egenskaper til ting: form, temperatur, farge, mønster, materiale, materialets beskaffenhet, fuktighet, sikt, hørbarhet, smak, lukt, alder, forfatning
Grammatikk	Adjektiver - samsvarsbøying/gradbøying
Ord og uttrykk	Farger og fargenyanser Hårfarge Former: avlang, rund, oval, firkantet, trekantet, flatt, kupert, svinget, slakk, bred, smal, rett, stor, liten, lang, kort. Mønster: stripet, rutet, blomstret, prikket, broket.
Arbeidsmåter	Fortelle om klærne sine Beskrive en medelev/kjent person - utseende og klær Beskrive en ukjent person og la andre tegne Beskrive gjenstander og la medelevene gjette Lage skriftlige gåter med beskrivelser av en gjenstand og la andre løse oppgaven. Spill: Gjett hvem?
Læremidler og rom	Godt sagt 1, side 15 - 16, 40 - 41, 47 De 300 første timene

Sanser, kropp og følelser

Emne	Kroppen Sansene Følelser Helse
Mål	Forstå hvordan kroppen fungerer. Kjenne navn på de ulike delene av kroppen. Kunne forklare hvor man har vondt.
Språkfunksjoner	Be om hjelp Uttrykke uro, bekymring. Uttrykke følelser Fortelle og spørre om sanseintrykk Spørre og fortelle om smerte/sykdom
Grammatikk	Verb presens, preteritum
Ord og uttrykk	sanser: lukte, smake, se, høre, føle smake: salt, søtt, surt, bittert føle: varmt, kaldt, hardt, mykt, bløtt, skarpt, "Det lukter godt." "Det lukter vondt!" "Det stinker!" "Hvor har du vondt?" "Jeg har vondt i ... hodet/halsen/magen" Ansiktet Kroppsdeler Indre organer Begreper knyttet til helse og sykdom
Arbeidsmåter	Tegne og skrive om kroppen Rollespill om sykdom
Læremidler og rom	Godt Sagt 1, side 45 - 46, 89 – 91 Godt Sagt 2, side 36 – 47 De 300 første timene

Skolen

Emne	Klasserommet Toaletter Gymsal Formingsrom Naturfagrom Skole-kjøkken Musikkrom Kontor Skolegården
Mål	Bli kjent på skolen og bruken av den Lære sosiale spilleregler om deltakelse
Språkfunksjoner	Spørre om å få/få låne Beskrive rom Fortelle og spørre om aktiviteter i de forskjellige rommene og ute
Grammatikk	Syntaks
Arbeidsmåter	Gå rundt på skolen for å bli kjent. Se og bruke spesialrom Samtale om skolen og spesialrommene Hilse på ledelse, lærere og andre ansatte
Læremidler og rom	Spesialrom Tegninger og foto Godt sagt 1 s. 3, 68 Godt Sagt 2, side 26 - 30
Morsmål	Morsmållærer informerer om regler og oppførsel på skolen

Hus og hjem

Emne	Hustyper Rom Møbler og inventar
Mål	Kunne navn på hus, rom, møbler og inventar
Språkfunksjoner	Beskrive noe Be noen beskrive noe Si at du (ikke) liker noe
Grammatikk	Verb - være/ha
Ord og uttrykk	Hus: Enebolig, rekkehus, blokk, høyblokk, leilighet, heis, trapp Rom: Kjøkken, stue, soverom, gang, bad, do/toalett, kjeller, loft Møbler: Bord, stol, sofa, kommode, hylle, skap, benk Inventar: Komfyr, kjøleskap, fryser, vaskemaskin, telefon, TV/fjernsyn, radio, stereo-anlegg, PC/datamaskin, gardiner
Arbeidsmåter	Tegne hjemmet sitt og skrive navn på møbler/inventar
Læremidler og rom	Godt Sagt 1, side 17, 52 - 58, 81 Godt Sagt 2, side 8 - 11 De 300 første timene

Nærmiljøet

Emne	Butikker Biblioteket Nabolaget Parken/skogen Fritidstilbud
Mål	Bli kjent i nærområdet Kunne bruke tjenester og tilbud i nærmiljøet
Språkfunksjoner	Spørre om veien Spørre om å få bruke et tilbud: "Jeg vil låne denne boka." "Jeg ønsker å bli medlem i fotballklubben."
Grammatikk	Spørreord Hjelpeverb Infinitiv
Arbeidsmåter	Besøke nærmiljøet og hilse på nøkkelpersoner Rollespill: leke butikk og bibliotek Fotografere og snakke om bildene i klasserommet
Læremidler og rom	Tegninger og bilder Digitalt kamera PC Godt sagt s. 67 - 75

Årstider og vær

Emne	Sommer Høst Vinter Vår Vær og klima
Mål	Bli kjent med årstidene
Språkfunksjoner	Beskrive været Uttrykke glede Uttrykke misnøye, klage
Grammatikk	Det - setninger Refleksive verb: kler på meg, tar av meg, har på meg
Ord og uttrykk	Sammensatte ord: sommer- /høst- / vinter- / vår- Klær Uttrykk for vær og klima: nedbør, vind, temperatur Ulike aktiviteter knytta til årstidene
Arbeidsmåter	Lese tekster som beskriver årstiden. Samtale om det som skjer i naturen. Vår: Ta en tur ut i naturen: skogen, enga, elva. Samle inn planter og insekter. Sommer: Ta en tur ut i naturen: Dra på fjelltur, fiske, tenne bål, grille pølser. Høst: Ta en tur ut i naturen, studere hvordan dyr og planter forbereder seg på vinteren. Vinter: Bruke snøen til ulike aktiviteter. Bygge snøborger, lage snøhuler, snømenn. Sang: "Det snør, det snør", "Alle fugler"
Læremidler og rom	Godt sagt 1: side 23 - 29, 106 – 107 De 300 første timene

Fritid

Emne	Sport og idrett Hobbyer og interesser Lek og spill Venner
Mål	Kunne samtale om aktiviteter på fritida
Språkfunksjoner	Fortelle om hva en sjøl skal gjøre/har gjort på fritida Spørre om å få være med på en aktivitet Be andre om å være med på en aktivitet
Ord og uttrykk	"Kan jeg få være med å/på .." "Vil du være med å/på.." "Kom og bli med å/på ... " Ballspill, lagspill, medspiller, motspiller Begreper innen sport og idrett Ulike fritidsaktiviteter Ulike typer spill, dataspill og brettspill Elektroniske apparater
Grammatikk	Hjelpeverb Infinitiv Imperativ
Arbeidsmåter	Ha gymnastikk Spille spill Dramatisere: elevene spør og svarer hverandre
Læremidler og rom	Gym-sal og gym-utstyr, uteområder Spill Bilder og tegninger Godt sagt s. 26 - 29, 80 - 81, 83 - 88, 106 – 107 De 300 første timene

Fra sted til sted

Emne	Transport Frier og reiser
Mål	Kunne forklare veien for noen Kunne fortelle hvor man kommer fra Kunne fortelle hvor man skal Kunne spørre om veien Kunne spørre om hvor noe er
Språkfunksjoner	Fortelle om retning og bevegelse Kunne spørre og fortelle om transportmidler Kunne beskrive en reise
Grammatikk	Verb i presens, imperativ og futurum Preposisjoner
Ord og uttrykk	"Hvor langt...?" "Det er 15 minutter/500 meter" "Hvor er du fra?" "Jeg er fra..." "Hvor har du vært?" "Jeg har vært..." "Hvor skal du/han/hun/de?" "Hvor er...?" "Hvordan kommer jeg meg til...?" "Hvor er...?" "Han/hun er/blir..." "Den/det står/ligger/er..." "Kan du si meg hvor ... er?" "Nei, jeg kommer ikke herfra/er ikke kjent her." "Kan du...?" "Jeg skal/vil reise/besøke/..." "Når går toget/bussen/flyet (til)?" Retninger: nord, sør, øst, vest, høyre, venstre, nedover, oppover Bruke kommunikasjonsmidler: Ta buss/drosje/ fly/trikk/tog/båt, reise med fly/tog/buss, kjøre bil
Arbeidsmåter	Bruke reisekataloger og fortelle hvor en har lyst til å reise. Bruke kart og fortelle hvor man kommer ifra. Bruke kart over nærområdet og snakke om hvor butikker, bibliotek, bank og post ligger. Bli kjent i nærmiljøet Fortelle om skoleveien sin, spørre andre om hvordan de kommer seg til skolen. Parøving: Spørre og forklare veien fra et sted til et annet med og uten kart. Orienter seg ved hjelp av kart og kompass
Læremidler og rom	Kart Reisekataloger Godt sagt 1, side 11, 50 - 51, 76 – 78 De 300 første timene

Arbeidsliv

Emne	Yrker
Mål	Kunne navn på ulike yrker og arbeidsplasser
Språkfunksjoner	Kunne spørre hva noen arbeider med Kunne spørre hvor noen arbeider Kunne fortelle om noen yrker
Grammatikk	Verb i presens
Ord og uttrykk	Navn på yrker og yrkesaktiviteter
Arbeidsmåter	Bedriftsbesøk Samtale om bilder og tegninger
Læremidler og rom	Godt Sagt 1, side 63 - 65, 90 – 94 Godt Sagt 2, side 14 – 23, 31 De 300 første timene

Dyr og planter

Emne	Dyr Fisker Fugler Insekter Vekster
Mål	Kunne navn på de mest vanlige dyr, fisk, fugler og insekter i Norge Kunne kjenne igjen dyrene fra bilde og i naturen Kunne navn på de mest vanlige trær og planter i Norge Kunne kjenne igjen planter og trær fra bilde og i naturen
Språkfunksjoner	Beskrive et dyr/fugl/fisk/insekt
Grammatikk	Verb - være/ha Verb presens Adjektiver - samsvarsbøying/gradbøying (... er større enn ..., ... er mindre enn...)
Ord og uttrykk	Dyr: Ville/tamme dyr, husdyr, kjæledyr, Vekster: Trær, busker, planter/blomster, sopp
Arbeidsmåter	Lese tekster om dyr, f. eks. eventyr Besøke naturhistorisk museum Tur i naturen Sanger: "Alle fugler", "Torskevisen", "Gamle Ola har en gård", "Historien om de tre små fisk", "Lille Petter edderkopp", "Mikkel Rev", "Pål sine høner"
Læremidler og rom	Bodil Winterbottom : Dyra på bondegården Bodil Winterbottom : Ville dyr i Norge Norsk naturleksikon for barn: pattedyr Norsk naturleksikon for barn: insekter Norsk naturleksikon for barn: trær Norsk naturleksikon for barn: planter Godt Sagt 1, side 98 – 105 Godt Sagt 2, side 74 – 79, 86 - 93 Ta ordet 2, kap. 9 og 10 Ta ordet 3, kap. 6 De 300 første timene

Geografiske emner

Emne	Kart Norge Verden Hjemlandet
Mål	Lære å bruke kart Bli kjent i lokalmiljøet Kjenne noen geografiske hovedtrekk ved Norge
Språkfunksjoner	Beskrive geografiske forhold i Norge og hjemlandet
Grammatikk	
Ord og uttrykk	Kart, atlas, globus, kompass De viktigste kartsymbolene Navn på landsdeler, fylker og byer i Norge Natur: Hav, sjø, innsjø, tjern, elv, bekk, foss, fjord, bukt, vik, øy, halvøy, fjell, fjelltopp, dal, li, ås, myr, åker, eng, løvskog, barskog, isbre
Arbeidsmåter	Bruke kart og globus Bruke lokale kart ute Tema: Sammenligne hjemlandet og Norge
Læremidler og rom	Godt sagt 1, side 105, 108 – 113 Godt Sagt 2, side 94 - 95
Morsmål	Hovedtrekk i norsk geografi Hovedtrekk i hjemlandets geografi

Matematiske begreper

Emne	De fire regneartene Mål og mengde Geometri
Mål	Kunne "lese" regnestykker med de fire regneartene Kunne bruke måleenheter i dagliglivet Kunne forstå sammenhengen mellom ulike varianter av samme måleenhet. Kunne navn på geometriske figurerer
Språkfunksjoner	Beskrive mål og mengde
Grammatikk	Mye, masse, mange All, alt, alle Adjektiv
Ord og uttrykk	Måleenheter for lengde, areal, volum og vekt Regneartene: pluss, minus, gange og dele Jeg veier ..., jeg er ... lang/høy, jeg er ... tung Hvor mye...? Hvor mange..? Hvor langt...?
Arbeidsmåter	Praktiske forsøk med måling av lengde, areal, volum og masse. Bruke matematiske uttrykk i kunst og håndverk Muntlig matematikk med hoderegning
Læremidler og rom	Målebånd, litermål, vekt Godt sagt 1, side 60 - 61

Høytid og merkedager

Emne	Jul Påske Kristi himmelfart og pinse Andre høytider Nasjonaldager
Mål	Bli kjent med norske høytider Kunne samtale om egne og norske høytider på norsk.
Språkfunksjoner	Fortelle og spørre om norske høytider. Fortelle om egne høytider på norsk.
Ord og uttrykk	Ord og uttrykk om: jul, påske, Kristi himmelfart, pinse, 17. mai
Arbeidsmåter	Samtale om emnet Lage julepynt Besøke kirke, moské, tempel, synagoge Synge ikke-religiøse julesanger: På låven sitter nissen. Musevisa. Delta i 17. mai -feiring
Læremidler og rom	Forenklete tekster om emnet Bilder og tegninger Film/video/DVD Formingsmateriell til julepynt Godt sagt 1, side 95 - 97
Morsmål	Emnet blir først tatt opp i morsmålstimer. Nøkkelord på norsk blir forklart.

Skjønnlitteratur

■ Sanger

- Se min kjole
- Lille Måltrost
- Jeg vil bygge meg en gård
- Torskevisе
- Fader Jakob (*på mange språk*)
- Hvem kan seile
- Din tanke er fri
- Det snør, det snør
- Alle fugler
- Hode, skulder, kne og tå (*lag egne vers*)
- Jeg gikk meg over sjø og land (*trim!*)
- Kanskje kommer kongen
- Hvis dine ører henger ned
- Malaika
- Du og jeg dompapen
- På låven sitter nissen
- Har en drøm
- Per Spelmann
- Vi rekker våre hender
- Røvervisе
- Barn av regnbuen
- Musevisa
- Julekveldsvise
- Jo mere vi er sammen
- Historien om de tre små fisk
- Mikkel Rev
- Bæ bæ lille lam

■ Eventyr

- Gudbrand i Lia
- Huset til Per
- De tre bukkene bruse
- Sjuende far i huset
- Geitekillingen som kunne telle til ti
- Nordavinden og sola
- Hvordan bjørnen ble stubbrumpa
- Æsops fabler
- Presten og klokkeren

■ Rim/regler/Dikt

- Elle melle...
- Akka bakka...
- Løvetannen (Inger Hagerup)

Språklære

- Alfabetet

- Lyder - vokaler og konsonanter
 - Vokalene – skrift og uttale
 - konsonantforbindelser
 - kj/ki/ky/tj
 - sj/skj/rs/sl/ski/sky
 - rd, rl, rn, rt

- Tekst
 - Skriftforming
 - Tegnssetting
 - Rettskriving
 - Oppsett
 - Sammenbinding

- Syntaks
 - SVO
 - Spørsmål
 - Nektende setninger
 - AVSOA: Setninger med tid/sted
 - Binde sammen helsetninger med sideordnede konjunksjoner
 - Leddsetninger

- Pronomen
 - Eiendomspronomen
 - Personlige pronomen
 - Spørreord
 - Relativt pronomen - som

- Substantiv
 - Bøying i tall og kjønn
 - Genitiv

- Verb
 - Verbets tider
 - Uregelrette verb
 - Refleksive verb
 - Verb med fast preposisjon
 - hjelpeverb

- Adjektiv
 - Samsvarsbøying
 - Gradbøying

- Grunntall og ordenstall

- Andre ordklasser
 - konjunksjoner
 - interjeksjoner
 - preposisjoner
 - adverb

FASE B

Planer for tospråklig opplæring i norsk som andrespråk og morsmål

INNHold

- Språk, litteratur og media
- Matematikk
- Geografi
- Historie
- Samfunnskunnskap
- Kristendom, religion og livssyn
- Natur
- Kunst og håndverk
- Musikk
- Mat og helse
- IKT
- Tema og prosjektarbeid

Språk, litteratur og media

Emne	Delemner
Grammatikk	Setningsanalyse Syntaks Tegnsetting Rettskriving Ordklasser
Skjønnlitteratur	TEMA: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kultur ▪ Ungdom ▪ Migrasjon ▪ Kjønnroller ▪ Krig og fred Dramatisk <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tragedie ▪ Komedie Lyrisk <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dikt ▪ Viser ▪ Sanger ▪ Barnerim Episk <ul style="list-style-type: none"> ▪ Roman ▪ Novelle ▪ Eventyr ▪ Sagn ▪ Fabel Litterær analyse
Tekstlære	Tekstbinding Ulike typer av tekst
Litteraturhistorie	Verdenslitteraturen Litteraturhistorie fra hjemlandet Norsk litteraturhistorie
Språkhistorie	Språk og språkhistorie Om sitt eget morsmål Norsk språkhistorie Dialekter

Sakprosa og sjangerlære	Formelle brev Artikkel Utgreiing Reportasje Intervju Leserinnlegg Anmeldelse Rapport Referat Søknad Personlig brev Dagbok Selvbiografi Petitartikkel Kåseri Essay
Massemedia	Reklame Tegneserier Avis TV Film Bilder Internett
Muntlig	Tale Fremføring Dramatiseringer og rollespill Debatt

Matematikk

Emne	Delemner
Tall	Naturlige tall Primtall Oddetall Partall Desimaltall Negative og positive tall Faktorisering Avrunding Overslag
De fire regneartene	Addisjon (minnetall/mente, heltall, desimaltall) Subtraksjon (tieroverganger, heltall, desimaltall) Multiplikasjon (Den lille gangetabellen, multiplikasjon med store tall, heltall, desimaltall) Divisjon (heltall, desimaltall)
Brøk	Teller, nevner og brøkstrek Ekte og uekte brøk Blanda tall fellesnevner De fire regneartene. Utviding og forkorting
Måleenheter	Lengde (meter) Mengde (liter) Masse/Vekt (gram)
Areal, omkrets og volum	Navn på ulike figurer Areal/overflate/omkrets av ulike figurer Volum av ulike romlegemer Massetetthet Målestokk
Geometri	Symmetri Konstruksjon av: ☐ Parallele linjer ☐ Midtnormal ☐ Normal fra punkt til linje ☐ Vinkler (90, 60) ☐ Halvering av vinkler Pytagoras Rett, stump og spiss vinkel

Statistikk og sannsynlighetsregning	Frekvenstabell Stolpediagram, søylediagram, Sektordiagram, linje- eller kurvediagram Median Variasjonsbredde Gjennomsnitt Sannsynlighet (uniform og ikke uniform)
Potenser og kvadratrot	Eksponent og grunntall Kvadrattall Kvadratrot
Algebra	Forenkling av uttrykk Den distributive lov De fire regneartene med variabler
Funksjoner	Tabell Diagrammer Koordinatsystem Proporsjonalitet Linære funksjoner (Proporsjonale funksjoner) Kvadratiske funksjoner Grafisk løsning av ulikheter
Likninger og ulikheter	Likninger med en ukjent Å sette prøve Grafisk løsning av ulikheter
Økonomi og matematikk i dagliglivet	Prosent (avslag, rabatt, rente, rentesrente) Promille Merverdiavgift Strekning, fart og tid Valuta

Geografi

Emne	Delemner
Kart	Kartsymboler, høydekurver, målestokk, bredde- og lengdegrader Solsystemet Årstidene
Vær og klima	Atmosfæren Hav og havstrømmer Nedbør, vinder, temperatur Lavtrykk og høytrykk Klimasoner Klimaendringer
Istid	Isens utbredelse Isens nedbrytning U-dal og v-dal Morener Landheving og marine grenser
Natur og vegetasjon	Fjell, tundra, ørken, barskog, løvskog, steppe, savanne Kulturlandskap i Norge og verden
Jorda	Hav, kontinenter, kontinentaldrift Fjellfoldinger, vulkaner, forkastninger, jordskjelv
Erosjon	Vann, frost, vind, kjemisk forvitring Menneskeskapt erosjon
Verdensrommet	The big bang, galakser, stjerner, planeter, måner, kometer, meteorer
Norge	Befolkning, landskap og vegetasjon, klima, næringsliv
Samene	Historie og kultur
Hjemlandet	Befolkning, landskap og vegetasjon, klima, næringsliv
Primærnæringene på jorda	Naturressurser fra jord, skog og vann
Naturgrunnlag, levevilkår og levemåte	Naturressurser, makt og eiendom Ressurser og miljø Den globale økonomien Befolkningsstruktur, migrasjon Fordypning i sjølvalgt tema
Sekundær-næringer	Råvarer og industrigrener Råvarefordeling i verden Industrien i verden, flernasjonale selskaper, økonomiske frisoner
Energi-produksjon	Fornybar og ikke fornybar energi, kraftverk Drivhuseffekten
Tertiær-næringer	Tjenestenæringene i privat og offentlig sektor Utvikling i Norge og verden
Verdens befolkning	Befolkningsutvikling i Norge og verden Befolkningsfordeling på jorda i dag etter alder og kjønn
Prosjekt	Finne ut om naturressurser og levevilkår for et område i verden

Historie

Emne	Delemner
Norge	Steinalder Bronsealder Jernalder Vikingetida Dansketida 1814 Union med Sverige 1905 - 1940 Okkupasjonen 1945 - nåtid Samenes historie
Hjemlandet	Hovedtrekk fra de eldste tider til i dag
Asia	Kina; tidlige kulturer India; tidlige kulturer
Amerika	Colombus finner Amerika Indianersamfunn: Aztek, Maya, Inka Koloniseringa av Sør-, Mellom- og Nord-Amerika Frigjøring fra kolonimaktene
Afrika	Gamle kulturer Kolonisering Frigjøring Afrika nord for Sahara: hovedtrekk i historien
Midt-Østen	Mesopotamia/Babylonia Egypt Den muslimske ekspansjonen Statsdannelser og kriger Det Ottomanske imperiet Kolonisering Frigjøring Palestina/Israel
Europa	Det gamle Hellas Romerriket Folkevandringene Statsdannelser og kriger
Teknologi og handel	Utvikling av redskap og våpen av bronse og jern Skriving og trykking Den industrielle revolusjonen Utviklinga av verdenshandelen Utviklinga av kommunikasjon og medier

Fra feudalisme til moderne samfunn	Feudale samfunnsforhold Den franske revolusjonen Utvikling av demokrati
Imperialismen	Oppdelinga av verden fram til 1900 Forspillet til første verdenskrig Verden etter krigen: Versailles-traktaten
Mellomkrigstida	Økonomisk krise Fascisme og nazisme: Tyskland, Japan, Italia Sovjetunionen Forspillet til den andre verdenskrigen
Andre verdenskrig	Alliansene Krigens gang i hovedtrekk
Etter 1945	Den kalde krigen Den kinesiske revolusjonen Frigjøring fra kolonimaktene Krigene i Indo-Kina Midt-Østen: Palestina/Israel Sovjet-imperiets sammenbrudd Utviklinga av den globale økonomien: i-land og u-land Verden i dag med én supermakt
Kilder	Bli kjent med og bruke ulike kilder Kildekritikk
Emner/ Prosjekter	Periode av historien til hjemlandet/egen språklig minoritet Historien til en nasjonalitet/språklig minoritet Historisk utvikling i en region i verden Migrasjon: Bakgrunn og følger Frigjøringskampen til en nasjon/et land Lokalhistorie

Samfunnskunnskap

Emne	Delemner
Å være minoritet i et samfunn	Å komme ny til et land Minoriteter i Norge - hvem er de? Samene Rasisme Å vokse opp mellom to kulturer Flyktninger og asylsøkere
Lov og rett - rettssystemet i Norge	Rettsvesenet - skjematisk oversikt Lover og regler i samfunnet vårt Barn og unges rettigheter og plikter Kriminalitetsforebyggende arbeid
Lokalt styresett	Fylker Kommuner Bystyre
Slik styres Norge	Demokrati Diktatur Monarki - se på kongehuset Politiske partier i Norge Stemmerett og valg Storting Regjering
Viktige hjelpere i samfunnet vårt	Politi Brannvesen Helsevesenet
Skolesystemet i Norge	Grunnskolen Videregående skole Karaktersystemet
Massemedier	TV Radio Aviser Reklame Internett
Utdanning og yrkesliv	Ungdom og arbeid (yrkesliv) Videre utdanning (høyskole og universitet) Lønn og skatt Likestilling

Sammen med andre	Mobbing Folkeskikk Problem og problemløsning Menneskerettighetene Kjønnsroller Konflikt og konfliktløsning
Å være ung	Fritidsaktiviteter Rus og rusmidler Pengeforbruk

Kristendom, religion og livssyn

Emne	Delemner
Du og jeg	Samarbeid og samvær (på skolen) Ulike kulturer Natur og miljø Fattig og rik Forbruk og livsstil Forholdet mellom generasjoner Forholdet mellom foreldre og søsken Forholdet mellom kjønnene Andres religioner Etniske minoriteter, rasisme, antisemittisme Seksualitet, identitet, samliv, heterofili, homofili
Valg og verdier	Respekt og toleranse Andres behov og ønsker Ansvar for seg selv og andre Rettigheter og plikter Rettferdighet Ærlighet, sannhet, troskap Venner Sjenerøsitet og gjestfrihet Misunnelse og baksnakkelse Feighet og mot Konflikter og folkemord Krig og fred Selvmord Mobbing Genteknologi og menneskesyn Arv og miljø Abort
Fem store religioner	Sammenlikning av religionene
Islam	Koranen Bønn Skapelsesfortelling Muhammeds liv Kaba Høytider (bl.a ramadan) Fem søyler Moskeen Tro og etikk Ulike retninger (sunni, shia) Sufismen

Kristendom	<p>Bibelen Kirkehistorisk fortellingsstoff Kristne høytider og religiøse symboler Bønn Kirken Tro og etikk Ulike retninger (protestantisme, katolisisme, den ortodokse kirke, den anglikanske kirke, baptisme, metodisme, ...)</p>
Buddhisme	<p>Buddhas liv Buddhistisk historie Buddhistiske tekster Ti gode handlemåter og fem levereregler Tempel og kloster Buddhismens vei: etikk, meditasjon, innsikt Dalai Lama Buddhistiske grunnbegreper: oppvåkning, gjenfødelse, karma, livshjulet, nirvana, alle tings gjensidig avhengighet</p>
Hinduisme	<p>Fortellingsstoff fra hinduismens hellige skrifter Mahatma Gandhi Guder i hinduismen Samsara, karma, Dharma</p>
Jødedommen	<p>Jødernes historie Sabbat Tro og etikk Toraen og Talmud Ros hashane Jom kippur Hanukka, purim Koscher - mat Synagogen Antisemittisme Hasidisme</p>
Andre livssyn og religioner	<p>Humanisme (borgerlige seremonier) Okkultisme og satanisme New Age Ateisme Agnostisisme Marxisme</p>
Mytologi	<p>Gresk/Romersk Nordisk Mytologi fra hjemlandet</p>
Filosofi	<p>Hva er filosofi? Sokrates og Platon Kant Stuart Mill</p>

Natur

Emne	Delemner
Laboratoriet	Navn på utstyr
Kroppen	Indre organer og skjelett Skjelett, ledd og muskler i samarbeid Sansene Nervesystemet Hormoner Blodet Næringsstoffer Mat og fordøyelse Forbrenning
Helse	Bakterie og virus Immunforsvaret Sykdommer og medisin Gift og rusmidler Seksuelt overførte sykdommer Behandling av sykdommer Kjærlighet og seksualitet Forplantning og prevensjon
Vekster	Klassifisere vekster Vekstenes oppbygning, funksjon og formering
Dyr	Dyrecellen Rovdyr og planteetere Klassifisering av dyr: Rekke, klasse orden, familie og art
Økologi	Fotosyntesen Populasjon Produsenter og forbrukere Nedbrytere Næringskjeder Næringsnett Bruk og misbruk av naturressursene (forurensing) Drivhuseffekten

Materie	<p>Vann: Kretsløp Fast, flytende, gass (is, vann, damp) Forurensing Stein- og jordtyper Mineraler og bergarter Metaller og legeringer Gasser Syre og base Atomer og molekyler Partikler Det periodiske system Kjemiske reaksjoner</p> <p>Olje, kull og gass: Dannelse Utvinning Forurensning</p>
Jorda	<p>Jordas oppbygning Atmosfæren Tidevann</p>
Universet	<p>Universets utvikling Romforskning</p>
Stråling	<p>Lys Elektromagnetisk stråling Radioaktivitet</p>
Lyd	<p>Hva er lyd</p>
Måling	<p>Tid, lengde, masse, volum, tetthet SI-systemet</p>
Energi	<p>Energikilder og energiproduksjon Forskjellige typer energi Energioverganger Krefter Tyngde</p>
Elektrisitet	<p>Strøm, spenning og motstand Produksjon Statisk elektrisitet Magnetisme</p>
Utviklingslære	<p>Gener og kromosomer Arv Livets utvikling Genteknologi</p>
Moderne forskning	<p>Genteknologi, teorier om universet, partikkelteori</p>

Kunst og håndverk

Emne	Delemner
Bilde og bildekunst	Beskrive lys og skygge Beskrive fargebruk Beskrive proposjoner og størrelse Materiallære Skrift og bilde Foto, video, skanning Film Kunsthistorie
Skulptur og bruksform	Materiallære Beskrive forskjellige kunstuttrykk og virkemidler Beskrive forskjellige former Beskrive lys og skygge Beskrive fargebruk Beskrive proposjoner og størrelse Håndverk og formgiving Hus og byggeskikk lokalt, nasjonalt og internasjonalt Ulike kulturers samtidskunst Kunsthistorie

Musikk

Emne	Delemner
Sang	Ord og uttrykk som: Folkeviser, stev Arbeidersang, sjanti Popsang, vise, ballade Opera og operette Nasjonalsang
Dans	Tradisjonelle danser som: runddans, reinlender, polka, færøydans Klassiske danser som: vals, tango, Moderne dans: Swing, disco-dans, hip-hop, break-dance
Komponere musikk	Musikkinstrumenter Noter Musikklære: Tone, rytme, takt, akustikk Utstyr: Høytaler, mikrofon
Lytte til musikk	Klassisk musikk: sjanger Moderne musikk: sjanger Musikk fra forskjellige kulturer

Mat og helse

Emne	Delemner
Helse og livsstil	Ulykker og hjemmeulykker Kostholdets betydning Tobakk og rusmidler Førstehjelp Livsstilssykdommer
Hygiene og renhold	Hva påvirker innemiljøet Innemiljø og helse
Forbruk og ansvar	Personlig økonomi Varemerking Gjenbruk, kildesortering og kompostering Forbrukerlovene Reklame
Kostvaner og matglede	Ulike regler for bordskikk og måltider i forskjellige kulturer Andre lands matskikker Urter og krydder, opphav, historie og utbredelse
Omsorg og sosial handling	Folkeskikk Likestilling Likeverd Omsorgsoppgaver Barn og unges rettigheter

IKT

Emne	Delemner
Hva er en datamaskin?	Kabinett Skjerm Mus og tastatur Operativsystem
Tilleggsutstyr	Skriver Skanner Digitalt kamera
Programvare	Tekstbehandling Regneark Billedbehandling
Internett	Viktig nettsted Søking Kildekritikk

Tema og prosjektarbeid

- Boka om meg
 - Fag: NORSK, K & H
 - Elevene skriver en bok om seg selv med innledning, kapitler og avslutning.
- Fotoprojekt "Min dag/familie"
 - Fag: NORSK, K & H
 - Elevene får med seg engangskamera/digitalkamera og lager veggavis/bok om seg og sine.
- Partnerskapsbedrifter
 - Fag: NORSK, SAMF
 - Skolen skaffer seg kontakter hos bedrifter for utplassering, bedriftsbesøk og besøk på skolen. Viktig at det jobber andre utlendinger der eller firmaet drives av utlendinger - med samme morsmål.
- Verdens religioner
 - Fag: KRL
 - Lage veggavis/verdenskart med informasjon av de ulike religionene. Benytte seg av morsmållærere og trossamfunn i nærmiljøet.
- World music / Internasjonal dans
 - Fag: MUSIKK, KR.Ø
 - Elevene tar med sin musikk på skolen. Muligheter for dans.
- Andre lands matskikker
 - Fag: HK
 - Lære om, lage og spise mat fra andre land.
 - Urter og krydder er et sentralt tema.
- Tegneserieprosjekt
 - Fag: NORSK, K & H, MORSMÅL
 - Eksempler på tegneserier fra forskjellige land. Elevene oversetter tegneserier til norsk. Lære om billedsspråk, symboler og virkemidler i tegneserier.
- De store smittsomme sykdommene
 - Fag: NM, GEO, HIST
 - Beskrivelse og utbredelse av sykdommen
 - Sykdommens historie
- Imperialisme og avkolonisering
 - Fag: GEO, HIST, NM
 - De ulike kolonimaktene
 - Ulike typer imperialisme
 - Konsekvenser av kolonisering
- Arkitektur
 - Fag: KH, HIST
 - Se på ulike boformer
 - Se på ulike byggeskikker
- Mennesket
 - Mennesket som kropp
 - Mennesket som undrende/tenkende
 - Mennesket som skapende vesen

- Skapelsesmyter
 - Fag: KRL, SAMF
 - Sammenlikne ulike fortellinger om jordas skapelse.

- Rusprosjekt
 - Bli kjent med hvordan tobakk og ulike rusmidler virker på kropp og helse

- Verdensdelene
 - Fag: KRL, NM, SAMF, HIST, GEO
 - Elevene velger seg en verdensdel og lager et prosjekt om konflikter, utfordringer, levevilkår, levestett, kultur etc i denne delen av verden

- Tall og skriftspråk fra ulike kulturer
 - Fag: NORSK, MATTE
 - Møte ulike skriftkulturer og spennende sammenhenger fra tallenes verden

VEDLEGG

Aktuelle læremidler for tospråklige elever

De 300 første timene - Ingebjørg Hasle - Cappelen:

Elevens bok
Lærerens bok

Lærerens bok er et metodisk opplegg for begynneropplæring i Norsk som andrespråk på ungdomstrinnet. Elevens bok er ei øvingsbok og er en integrert del av undervisningsopplegget.

Ny i Norge - Gerd Manne - Fag og Kultur:

Tekstbok
Arbeidsbok
Ordlister
Kassetter
Øvinger i lytteforståelse
Språkøvinger på data
Lærerveiledning

Læreverket er et komplett undervisningsopplegg for begynneropplæring for voksne innvandrere.

Godt sagt - Ellen Hansen - Fag og Kultur:

Godt Sagt 1	Godt Sagt 2
Bildeordbok	Bildeordbok
Lyd-CD-er	Lyd-CD-er
Arbeidsbok	Arbeidsbok
Lærerens bok	Lærerens bok
Lysark	Lysark
Bildekort	Temahefter
Lesehefter	

Godt sagt er en temabasert læremiddelpakke med en systematisk metodikk for muntlig norsk-opplæring. Det er beregna på voksne innvandrere.

Første ord på norsk - Lisen Engh - Minor forlag

Første ord på norsk, A
Del 1: ca 200 illustrerte basisgloser
Del 2: Leseøvinger basert på illustrasjoner
Lærerveiledning
2 kassetter
Første ord på norsk, undervisningsvideo
Første ord på norsk, B - Bilder og tekst
Første øvingsbok på norsk: grunnleggende lese- og skriveøvinger

Første møte med Norge: Lesetekster og øvingsoppgaver, en innføring i samfunn og hverdagsliv

Første grammatikk på norsk: arbeidsgrammatikk, øvingsoppgaver, lærerveiledning

Venner i Sollia - Fiskvik, Lunden, Winterbottom, Aas, Åldstedt:

Tekstbok (separat for mellomtrinn og ungdomstrinn)

Arbeidsbok (separat for mellomtrinn og ungdomstrinn)

Lærerverket er et undervisningsopplegg for begynneropplæring i norsk på mellomtrinnet og ungdomstrinnet med emner fra fritid, skole og norsk kultur som sanger, barneregler og eventyr.

Ta ordet - Vigdis Alver, Harald Berggreen, Kari Tenfjord - Cappelen

Ta ordet 1, 2 og 3

Arbeidshefter

CD

Lærerveiledning

Ta ordet er et lærerverk i norsk som andrespråk for mellomtrinnet. Kan også brukes til lesetrening på ungdomstrinnet.

Samfunnsfag på lett norsk - Liv-Karin Kvalheim - Hambro

Lesebok, arbeidsbok og lærerveiledning

Emner: skole, likestilling, høytid og tradisjoner, helse, bryllup og skilsmisse, barn i Norge, norsk væremåte, kort norsk historie

Voksne emner: forskjellige familier, gammel i Norge, bolig

Norges historie - Idar Libæk og Øivind Stenersen - Grøndahl Dreyer

Støttebok for språklige minoritets elever i grunnskole og videregående skole. Norgeshistorie fra istid til vår tid. Godt illustrert. Farger.

Bo i Norge - Gerd Manne - Tiden Norsk Forlag

Tekstbok

Arbeidsbok

Kassetter

Lærerveiledning

Bo i Norge er en frittstående fortsettelse av "Ny i Norge". For ungdom og voksne.

Eventyr fra 17 land - Gerd Manne og Anne Hvenekilde

Tekstbok: eventyrsamling

Øvingsbok

Lydbånd

Øvinger med lese- og lytteforståelse, ordkunnskap og grammatikk. Suppleringsmateriell.

Dørene åpnes - Borgen, Kleiveland, Manne, Oanæs Andersen, Aabrek

Antologi 1
Aktivitetsbok 1a
Aktivitetsbok 1b
Antologi 2
Aktivitetsbok 2a
Aktivitetsbok 2b
Videofilmen "Innenfor dørene"
Kassetter
Disketter med språkøvinger

Perler med penn - Ingebjørg Hasle og Mary M. Strand - Cappelen

Tekstbok
To arbeidshefter
Lærerveiledning

Perler med penn er en samling av dikt, eventyr, fabler, myter, noveller og utdrag fra romaner og drama. Den er laga for ungdomstrinnet.

Dyr i Norge - Bodhild Winterbottom

A Dyra på bondegården
B Ville dyr

Lettlesthefter med tegninger og oppgaver.

Grammatikk i praksis – Kirsti Mac Donald

Hefte A
Hefte B

Første innføring i grammatikk.

Arbeidsgrammatikk - Kirsti Mac Donald

Elementære bøyningsregler og syntaktiske regler.

Norsk grammatikk for fremmedspråklige - Kirsti Mac Donald

Hovedbok
Arbeidsbok

Boka gir en systematisk oversikt over norsk grammatikk.

Norge – befolkning, landskap og klima – Kjell Erik Aas

Førstehjelp i norsk geografi. Har oppgaver som går både på innhold og på språket som system. Lenker til internett. Er oversatt til flere språk. Se www.minett.no

Yrke og utdanning – Kjell Erik Aas

Om videregående skole med nye begreper etter "Kunnskapsløftet". Se www.minett.no

Verdensrommet – Kjell Erik Aas

Om universet og astronomiens historie. Rikt illustrert. Har oppgaver som går både på innhold og på språket som system. Lenker til internett. Se www.minett.no

Is og vann former landet – Kjell Erik Aas

Om siste istid og hvordan landet har blitt forma. Rikt illustrert. Har oppgaver som går både på innhold og på språket som system. Lenker til internett. Se www.minett.no

Norges historie 1814-1920 – Kjell Erik Aas

Politisk historie. Teknologisk og økonomisk utvikling. Minoriteters historie. Kvinne- og arbeiderbevegelse. Har oppgaver som går både på innhold og på språket som system. Lenker til internett. Se www.minett.no